

Informe sobre el Projecte de Decret pel qual es crea el Registre de catalans i catalanes residents a l'exterior i s'estableixen els requisits i procediment d'inscripció

Antecedents

Es demana que l'Autoritat emeti un informe sobre el Projecte de Decret pel qual es crea el Registre de catalans i catalanes residents a l'exterior i s'estableixen els requisits i procediment d'inscripció, per tal que s'emeti l'informe corresponent.

Analitzat el Projecte, i tenint en compte la normativa vigent aplicable, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, emeto l'informe següent,

Fonaments Jurídics

I

(...)

II

El projecte de Decret que es sotmet a informe té per objecte l'exercici de les competències que, a l'empara dels articles 7.2, 13 i 193 de l'Estatut d'Autonomia, té la Generalitat de Catalunya en relació amb la ciutadania catalana que resideix fora de Catalunya.

Des d'aquest punt de vista, i tenint en compte que l'article 6.2 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD) habilita el tractament de les dades personals necessàries per a l'exercici de les funcions pròpies de les administracions públiques en l'àmbit de les seves competències, no sembla que d'entrada hagi de plantejar problemes el tractament de dades amb la finalitat de crear un registre que permeti conèixer els ciutadans i ciutadanes catalans residents a l'exterior, per tal de poder establir contacte amb ells als efectes de conèixer les seves demandes i necessitats, oferir-los els serveis de la Generalitat de Catalunya i facilitar-los l'exercici dels seus drets.

En qualsevol cas, i això és important des del punt de vista del dret a l'autodeterminació informativa, el projecte parteix del principi que la inscripció en el registre té caràcter voluntari (art. 6.2) i que la cancel.lació de la inscripció pot produir-se, entre altres causes, per sol.licitud de la persona titular (art. 6.17).

Convé però fer dues observacions generals:

Per una banda, l'article 7.2 del projecte preveu que en aquest registre no hi pot figurar cap dada relativa a la ideologia, la creença (possiblement caldria referir-se a "creences"), la religió, l'origen racial, la salut ni l'orientació sexual. Aquesta previsió es valora positivament des del punt de vista del dret a la protecció de dades, però cal fer notar que, si la voluntat de l'article es exclou la possibilitat d'incorporar-hi cap dada especialment protegida, també s'hi hauria d'incloure, com a mínim les dades relatives a l'afiliació sindical, a què també es refereix l'article 7.2 de la LOPD.

Per altra banda, i en relació amb les finalitats per a les quals es recull la informació, és important que en el model de sol·licitud a que es refereix l'article 6.2 del projecte s'informi clarament sobre tots els extrems previstos a l'article 5.1 de la LOPD, i especialment sobre les finalitats previstes.

III

A banda de les consideracions generals que s'acaben de fer, cal fer algunes observacions sobre aspectes concrets de l'articulat:

Article 5.b)

L'article 5.b) del projecte estableix que una de les funcions del Registre consisteix en "*Transferir les dades actualitzades necessàries dels catalans i catalanes residents a l'exterior als òrgans de l'Administració de la Generalitat per a la planificació, execució i avaluació de les seves polítiques per a l'exercici de les seves competències, i d'acord amb els requisits legalment exigibles.*"

Tenint en compte que en aquest cas no es tractaria pròpiament d'una comunicació a terceres persones alienes a la pròpia organització de l'Administració de la Generalitat, i que d'acord amb l'article 3.i) de la LOPD aquesta operació no tindria la consideració de cessió o comunicació de dades de caràcter personal, es suggereix canviar la redacció per la següent:

"b) Posar a disposició dels òrgans de l'Administració de la Generalitat les dades actualitzades necessàries dels catalans i catalanes residents a l'exterior per a la planificació, l'execució i l'avaluació de les seves polítiques per a l'exercici de les seves competències, i d'acord amb els requisits legalment exigibles."

Articles 5.d) i 6.15

L'article 5.d) preveu com a funció del Registre comunicar a altres registres públics les dades del Registre quan sigui necessari per a l'exercici de les seves competències.

En aquest cas, sembla que ja no s'està referint només a una comunicació de les dades a altres registres de l'Administració de la Generalitat sinó també d'altres administracions públiques. De ser així, convé recordar que l'article 11 de la LOPD requereix que per a que es dugui a terme la comunicació de dades és necessari el consentiment de les persones afectades o que una llei ho habiliti. Per això, aquesta previsió s'hauria de posar en relació amb la previsió que conté l'article 6.15 del projecte que estableix la possibilitat que el ciutadà doni el seu consentiment per a la

cessió de les dades a altres organismes o entitats de l'Administració de la Generalitat i a altres administracions públiques. En aquells casos en què el ciutadà no hagi donat lliurement el seu consentiment per a dur a terme aquestes cessions, serà necessària l'existència d'una llei per a poder dur-les a terme.

En qualsevol cas, convé que els termes en què es sol·liciti aquest consentiment ha de permetre el ciutadà decidir lliurement i de forma específica els registres als quals autoritza la comunicació.

Article 6.13

L'article 6.13 preveu que l'òrgan competent, prèvia autorització expressa de la persona sol·licitant si escau, podrà fer aquelles consultes necessàries a l'efecte de verificar les dades d'identitat de la persona signant així com comprovar aquelles informacions rellevants per a la seva inscripció en el Registre de catalans i catalanes residents a l'exterior.

La referència a l'autorització expressa de la comprovació sembla fer referència a la possibilitat prevista a l'article 6.2.b) de la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics. Ara bé, sotmetre les facultats de comprovació a l'autorització de la persona afectada pot comportar problemes en aquells casos en què no s'autoritzi.

A aquests efectes, i per tal de fer plenament compatibles per una banda la necessitat de comprovació d'elles dades declarades per la persona sol·licitant i per altra banda el dret de la persona afectada a tenir un ple coneixement de les conseqüències derivades de la seva sol·licitud, es recomana emprar la figura de la declaració responsable prevista a l'article 71.bis de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, del règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú (LRJPAC) i els articles 35, 37 i 38 de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya. En aquest sentit, l'article 35.3 de la Llei 26/2010 estableix que la presentació de la declaració responsable en el marc d'un procediment administratiu faculta l'administració pública competent per a verificar les dades que s'hi contenen.

Aquestes mateixes consideracions es poden fer extensibles a l'article 6.14. Per això, es proposa introduir un incís a l'article 6.2 i introduir un nou paràgraf 6.13 que unifiqui els actuals 6.13 i 6.14, amb una redacció similar a la següent:

Redacció alternativa a l'article 6.2

“6.2 La inscripció en el Registre té caràcter voluntari i es realitza a instància de la persona interessada, mitjançant la presentació d'una sol·licitud d'inscripció, que inclourà una declaració responsable, la qual es pot obtenir a l'Oficina Virtual de Tramits.”

Redacció alternativa a l'article 6.13

“6.13 El departament competent en matèria d'acció exterior, a través de la Secretaria d'Afers Exteriors i de la Unió Europea, pot comprovar en qualsevol moment la certesa i l'exactitud les dades d'identitat de la persona signant així com de la resta informacions

rellevants per a la seva inscripció en el Registre de catalans i catalanes residents a l'exterior, a què es refereixen els apartats 2 i 4 d'aquest article.”

Article 8

L'article 8 es refereix a la creació del fitxer de dades que es recull a l'Annex 2 del projecte. L'apartat 1 es refereix a que el registre està subjecte a la LOPD i també a la Llei 23/1998, de 30 de desembre, d'estadística de Catalunya.

Atès que es tracta d'un fitxer que si bé pot tenir alguns usos estadístics, no es crea per a finalitats exclusivament estadístiques, la referència a la normativa estadística pot generar confusió i per tant s'hauria de suprimir.

La Llei 2/2006, de 6 de març, del Pla estadístic de Catalunya 2006-2009 en la seva disposició addicional primera va crear el Registre de Fitxers Estadístics i s'adscriu a l'Institut d'Estadística de Catalunya.

En aquest Registre, la regulació del qual ha estat desplegada pel Decret 143/2010, de 19 d'octubre, del Registre de Fitxers Estadístics i de les cessions de dades sotmeses a secret estadístic, s'ha d'inventariar els fitxers amb finalitats **exclusivament estadístiques**, referits tant a persones físiques com jurídiques, que les institucions i òrgans del Sistema Estadístic de Catalunya creïn exclusivament per a elaborar estadístiques d'interès de la Generalitat de Catalunya.

Atès que el Registre no es crea amb finalitats exclusivament estadístiques, sinó que l'explotació estadística és només una de les funcions previstes per al mateix (art. 5.c) del projecte), el Registre no està sotmès a la normativa estadística. Això sens perjudici que les actuacions estadístiques concretes que es despleguin a partir de la informació que consti en el Registre, si que estiguin sotmeses a la normativa estadística.

Annex 1

L'article 7.1 estableix que *“el Registre de catalans i catalanes residents a l'exterior conté les dades que figuren en l'annex 1 d'aquest Decret, referides als catalans i catalanes residents a l'exterior”*. Sembla deduir-se d'això que el conjunt de dades incloses en el registre és una llista tancada. Ara bé, l'encapçalament de l'annex 1 es refereix al conjunt *“mínim”* de dades que conté el registre. Per altra banda, l'apartat 25 estableix que es podrà recollir en el registre *“qualsevol altre dada que pugui ser necessària per a l'elaboració del registre, sempre que es respectin els drets fonamentals reconeguts a la Constitució i a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.”*

Aquesta redacció sembla donar a entendre que en el registre es poden incloure altres dades diferents a aquestes, deixant-ho obert de forma absolutament àmplia, perquè tot i que el mateix projecte ja descarta la recollida de dades especialment protegides (art. 7.2) el ventall de dades

que poden estar relacionades amb les finalitats per a les quals es crea el registre podrien ser molt àmplies.

Des del punt de vista del dret a la protecció de dades convé que les dades estiguin descrites amb la major concreció possible.

Per altra banda, en aquest annex s'inclouen totes les dades que es recullen dins les dades identificatives, però algunes de les dades recollides com ara la província i municipi de l'últim veïnatge, data de naixement, província i municipi de naixement, sexe no són dades identificatives sinó característiques personals; el grau d'escolaritat i especialitat acadèmica serien dades acadèmiques; i el sector productiu de desenvolupament professional seria una dada d'ocupació laboral). Aquesta classificació, en canvi, sí que s'ha recollit correctament a l'annex 2.

IV

A l'annex 2 del projecte es descriu el contingut del fitxer

L'article 20.2 de la LOPD enumera els apartats que han d'incloure les disposicions de creació, modificació o supressió de fitxers, en concret, la finalitat del fitxer i els usos previstos; les persones o els col·lectius afectats; el procediment de recollida de les dades de caràcter personal; l'estructura bàsica del fitxer i la descripció dels tipus de dades personals incloses; les cessions i, si escau, les transferències internacionals; l'òrgan administratiu responsable del fitxer; l'òrgan davant el qual es poden exercir els corresponents drets i les mesures de seguretat.

D'altra banda, el Reial Decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei Orgànica 15/1999, de protecció de dades de caràcter personal, disposa que, en relació amb el contingut de les disposicions de creació, modificació o supressió de fitxers, també s'haurà d'incloure la procedència de les dades personals (article 54.1.b), el sistema de tractament utilitzat en l'organització (article 54.1.c), els destinataris o categories de destinataris pel que fa a les comunicacions de dades previstes (article 54.1.d) i la indicació dels països de destí de les dades en el cas que tinguin lloc transferències internacionals de dades (article 54.1.e). En aquest sentit, fer avinent que el Projecte d'ordre ha incorporat cadascun d'aquests apartats en tots els fitxers de dades personals que es regulen.

A banda d'aquestes normes, que configuren el marc normatiu aplicable, convé tenir en compte també la Recomanació 1/2011, sobre la creació, modificació i supressió de fitxers de dades de caràcter personal de titularitat pública, d'aquesta Autoritat, que tot i no tenir caràcter vinculant, ofereix un recull de les consideracions que aquesta Autoritat recomana tenir en compte a l'hora de crear els fitxers de titularitat pública. Aquesta Recomanació està disponible al web de l'Autoritat www.apd.cat.

La descripció del fitxer que es fa en aquest annex resulta exhaustiva i detallada i s'ajusta plenament al que estableix la normativa de protecció de dades de caràcter personal, per la qual cosa s'ha de valorar positivament.

Barcelona, 17 de març de 2014